

Miljørapport fra Norsk Skogsertifisering

For virksomheten i 2015

Oslo, mars 2016

Norsk Skogsertifisering

Omfang og virksomhet.

Norsk Skogsertifisering ble opprinnelig sertifisert av Det Norske Veritas i henhold til ISO 14001 5. mai 2000. Resertifisering er gjennomført i april 2003, mars 2006, juni 2009 og februar 2012, og sist i februar 2015. Denne rapporten beskriver erfaringene etter mer enn 15 års virksomhet som sertifisert selskap, men har hovedfokus på resultater fra 2015.

Miljøpolitikk for Norsk Skogsertifisering

Vedtatt av styret 27. mars 2014.

Norsk Skogsertifisering sammen med tilknyttede eiendommer skal arbeide for et sertifisert bærekraftig skogbruk, hvor hensyn til naturmiljø, friluftsliv, HMS og andre sosiale verdier ivaretas på en god måte sammen med skogbrukets potensial for CO₂-binding og økonomisk verdiskaping.

Utgangspunktet for arbeidet er en forpliktelse til å følge norsk lov og gjeldende Norsk PEFC Skogstandard.

Norsk Skogsertifisering og tilknyttede eiendommer skal:

- Drive et systematisk arbeid for å hindre forurensing og forbedre de samlede miljøeffekter av det skogbruk som utøves, basert på et prinsipp om kontinuerlig forbedring.
- Arbeide for alminnelig tillit til vårt miljøstyringssystem gjennom praktisering av stor grad av åpenhet om relevant miljøinformasjon.
- Med tydelighet formidle innhold og krav i miljøarbeidet til egne medarbeidere, underleverandører, kunder og allmennhet.
- Arbeide for rasjonell integrering av skogstandard og HMS med annet kvalitetssikringsarbeid i alle ledd i produksjonskjeden.
- Arbeide for økt kompetanse om skogbrukets viktigste miljøaspekter i alle ledd i organisasjonen.

Selskapets miljøpolitikk ble behandlet av styret i mars 2014. Enkelte oppdateringer og justeringer ble vedtatt. Miljøpolitikken er lagt ut på selskapets hjemmeside www.skogsertifisering.no.

Selskapets miljømål sammen med strategi for å nå målene ble sist revidert i 27. mars 2014. Miljømålene vedtas av styret, etter en forutgående prosess hvor vi har vurdert behovene for forbedringer i vår virksomhet, samt status for måloppnåelse av de gamle miljømål. Nye miljømål vil bli behandlet av styret våren 2016.

Alle skogeiere som inngår avtale med Norsk Skogsertifisering slutter seg samtidig til den miljøpolitikk og de miljømål som er vedtatt for selskapet. Skogeieendommene vil i tillegg ha enkelte mer spesifikke mål for egen virksomhet. Gjeldende miljøpolitikk og miljømål er alltid tilgjengelig på vår hjemmeside www.skogsertifisering.no

Miljømål for Norsk Skogsertifisering

Vedtatt av styret 27. mars 2014.

Norsk Skogsertifisering skal være blant landets fremste fagmiljøer innenfor bærekraftig skogbruk og skogsertifisering. Norsk Skogsertifisering skal bidra til en kostnadseffektiv, uavhengig og troverdig sertifisert kvalitetssikring av et bærekraftig skogbruk på eiendomsnivå i Norge, med utgangspunkt i gjeldende miljøpolitikk for virksomheten.

Hovedmålet er å videreutvikle system og rutiner for praktisering, dokumentasjon og kvalitetssikring av Levende Skog standarden på de enkelte tilknyttede eiendommer, slik at dette blir en naturlig og innarbeidet del av det løpende skogbruk. Det skal være en løpende prosess med stadig forbedring av så vel rutiner og systematikk som miljøtilpasninger.

Spesiell innsats skal bli gjort på de felter hvor den foretatte miljøeffektanalysen og de løpende revisjoner viser forbedringspotensialer.

Med dette som utgangspunkt er det satt opp følgende konkrete delmål for perioden fram til utgangen av år 2015:

- Følge opp ny skogstandard med tilrettelagte kurs. Alle eiendommer skal nås med nye kurs innen 2 år etter at revidert standard foreligger.
- Utvikle miljøhåndboken til digital versjon.
- Følge opp arbeidet med å etablere en skogportal for ekstern informasjon fram til endelig resultat.
- Styrke kunnskapen og følge opp HMS-ansvaret på eiendomsnivå, gjennom vektlegging i fagsamlinger og interne revisjoner.

Pr. 1. januar 2015 har 15 eiendommer/skogbruksvirksomheter inngått avtale med Norsk Skogsertifisering. Sertifiseringen er uavhengig av virkesomsetning og tilknyttede eiendommene kan selge tømmer som sertifisert til den tømmerkjøper de måtte ønske. Eiendommene har til sammen ca 3 200 000 daa, hvorav 2 060 000 daa er produktiv skog. Endringene i løpet av siste år har vært enkelte interne endringer i selskaper vi har avtaler med og en eiendom som har trukket seg ut av ordningen. Samlet produktivt areal har som følge av dette gått noe ned.

Pr. 1. januar 2015 inngår følgende eiendommer/virksomheter i Norsk Skogsertifisering sitt sertifikat:

Drammen Kommuneskoger. Eidskog kommuneskoger Fritzøe skoger Hans Olsen Rustand Høibraaten Skog Kistefos Skogtjenester AS Landåsskogene DA Løvenskiold Fossum	Løvenskiold Vækerø Mathiesen Eidsvold Værk Meraker Bruk AS Maarud Gaard. Selvik Bruk AS Værdalsbruket AS Lorentz Sæthern
---	--

Stangeskovene som tidligere inngikk i sertifikatet til Norsk Skogsertifisering, har fra sommeren 2014 eget sertifikat. Stangeskovene har fortsatt avtale med Norsk Skogsertifisering om bruk av systemløsninger, opplæring og internrevisjon.

Revisjoner.

Norsk Skogsertifisering er blitt revidert 19 ganger av Det Norske Veritas, hovedrevisjon i 2000 og 5 oppfølgingsrevisjoner, fram til ny hovedrevisjon i april 2003. Deretter har vi hatt årlige revisjoner, hvorav hovedrevisjon hvert 3. år. Siste hovedrevisjon var i 2015. Veritas har i sine revisjoner besøkt alle eiendommene minst en gang i forbindelse med revisjon i løpet av perioden 2000 – 2015. I tillegg har Veritas revidert opplæringsarbeid som Norsk Skogsertifisering har gjennomført hos en av eiendommene.

Norsk Skogsertifisering har selv gjennomført oppstartsrevisjon på alle eiendommer som er med i ordningen, samt rutinemessige oppfølgingsrevisjoner. Totalt er det pr. 1. januar 2016 gjennomført 156 eiendomsviser rutinerevisjoner på eiendommene i tillegg til oppstartsrevisjonene. I 2015 ble det gjennomført oppfølgingsrevisjoner på 9 eiendommer, tilsvarende **91 %** av tilknyttet areal. Totalt er **25** drifter kontrollert i felt. Omfanget av internrevisjoner i 2015 er noe lavere enn opprinnelig planlagt. Dette vil bli kompensert i 2016.

I tillegg foretas systematisk og dokumentert egenkontroll og internkontroll på de enkelte eiendommer som deltar

Norsk Skogsertifisering gjennomfører også for egen virksomhet en årlig intern systemrevisjon.

Registreringer

Kantsoner

Kantsoner er registrert under alle revisjonsbesøk når vi har besøkt drifter hvor dette har vært aktuelt. Det er fokusert spesielt på kantsoner som følge av vannsystemenes betydning i skogen, der det følger av norsk PEFC-skogstandard at kantsoner skal utvikles eller spares.

Registreringen skjer slik at vi ved alle feltkontroller av drifter hvor det er aktuelt å ha kantsoner, så anslås kantsonens gjennomsnittlige bredde i felt. Tabellen nedenfor viser de årlige gjennomsnitt av disse anslåtte kantsonebredden.

For siste 10-årsperiode er gjennomsnittlig kantsonebredden registrert til 14,0 m.

Utvikling i registrert kantsonebredden:

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
14,4 m	13,3 m	15,2 m	18,0 m	11,8 m	17,2 m	15,9 m	14,8 m	13,9 m	10,7 m

Det er usikkerhet forbundet med registrering av kantsonebredden, og det vil være element av tilfeldighet i registrert utvikling fra år til år. Økningen fra 2008 til 2009, og tilsvarende fra 2010 til 2011 kan neppe tilskrives annet enn tilfeldig utslag, og at vi i 2009 og 2011 hadde enkelte målinger med spesielt vide kantsoner. Tilsvarende var resultatet i 2010 i den andre retning. Vi har ikke noe inntrykk av endret syn på kantsonebredden, annet enn at bredden de siste år større grad tilpasses forholdene på stedet, og slik sett varierer mer enn tidligere. Gjennomsnittet for de siste 5 år er 14,5 m. Et slikt gjennomsnitt for flere år, gir et bedre inntrykk av det faktiske gjennomsnittet.

Vurdert mot kravet i skogstandarden, oppfattes kantsonebreddene akseptable. Som gjennomsnitt ligger registrerte kantsonebredder på det nivå som angis i standarden. Vi har i 2015 som de siste foregående år hatt få avvik og observasjoner/merknader knyttet til bredden på kantsoner.

Hogstform.

Omfanget av lukkede hogster er vurdert basert på informasjon og anslag innhentet på de eiendommer i sammenheng med utførte revisjoner. Vurderingen bygger på eiendomsvisе anslag de siste år, og angir et omfang på lukkede hogster på til å være i størrelsesorden **5 - 10 % av avvirkningsvolum** som gjennomsnitt for de tilknyttede eiendommer, sannsynlig vis i nedre del av dette intervallet. Tynninger er ikke inkludert i disse tallene. Det er vesentlig usikkerhet knyttet til dette anslaget. Enkelte eiendommer har også styrt andelen lukkede hogster mot høyereliggende områder grunnet gjentatte mislykkede forsøk i kulturskogen.

Inntrykket er at omfanget av lukkede hogster, eksklusive tynninger, har sunket de siste år. Dette har sammenheng med dårlige erfaringer, med hensyn til stabilitet og svak sunnhet i bestand hvor det gjennomført lukket hogst. På denne bakgrunn har flere eiendommer tydeligere styrt hogstføringen og valg av lukkede hogster mot felt med lavere risiko for å mislykkes. Rapport fra Skogbrand bekrefter erfaringene i forhold til stabilitet.

Når en inkluderer tynning i lukkede hogster øker omfanget vesentlig. Vi får da et samlet omfang av lukkede hogster inklusive tynning for siste år på **ca. 20 - 30 %, målt i volum**, men også tynningsvolumet er noe redusert de siste år, på grunn av redusert pris på massevirke, og varierte erfaringer med hensyn til råte og tilvekst i tynnede bestand.

Flatestørrelse

Vi registrerer flatestørrelse på alle feltkontrollerte hogster. Dette gir ikke et statistisk holdbart gjennomsnitt, men gir likevel en indikasjon på nivået. Gjennomsnittlig flatestørrelse registrert på feltkontrollene i 2015 var 34 da.

Kartfesting av 5 %.

I henhold til ny norsk PEFC skogstandard skal 5 % av skogarealet hvor ordinær hogst ikke skal gjennomføres, kartfelstes for alle eiendommen som har krav til Landskapsplan. Slik kartfesting er gjennomført på eiendomsnivå for 92 % av skogarealet som har avtale med Norsk Skogsertifisering.

Opplæringstiltak/kompetanseutvikling.

Kompetanseutvikling skjer for Norsk Skogsertifisering på 2 nivåer:

- Utvikling av kompetanse i sentral-leddet som faglig grunnlag for selskapets virksomhet.
- Formidling av kompetanse fra selskapet til eiendommene og ikke minst formidling av kompetanse og erfaring mellom eiendommene.

I tillegg skjer det et ikke uvesentlig og systematisk arbeid på de enkelte eiendommen med utvikling av egen kompetanse.

Kompetanseutviklingen sentralt har i 2015 som i de siste foregående år bestått i deltakelse i ulike FoU-prosjekter og aktiv deltakelse i fora for samordning og erfaringsutveksling mellom miljøansvarlige hos de ulike sertifikatholdere i Norge, og ikke minst i aktiv deltakelse i prosessene for revisjon av skogstandarden.

Relevante FoU-prosjekter som vi har deltatt i 2015 har vært:

Tittel	Samarbeidspartner
Bruk av høydeinformasjon fra matching av digitale flybilder for bestandstaksering av skog?	UMB - Institutt for naturforvaltning. Viken Skog SA, Mjøsen Skog SA, Statskog, FORAN AS, AT plan, Allskog SA, Vestskog SA.
Bærekraftig bruk av skogressursene i Norge; WP 6: Teste ut og tilpasse et nylig utviklet svensk beslutningsstøtteverktøy (Heureka) for norske skogforhold)	Institutt for naturforvaltning ved Universitetet for miljø- og biovitenskap, Norsk Institutt for Skog og Landskap, Svensk Landbruksuniversitet (SLU)
Gjødsling av skog: effekter på volum- og biomasseproduksjon, karbonbudsjett og økonomi.	Norsk Institutt for Skog og Landskap
Hogsttidspunkt for granskogen på Vestlandet – en analyse ut ifra økonomisk lønnsomhet for skogeier	NORTØMMER.
Utvikle en ny versjon av Skoghåndboka som sist kom ut i år 2001.	Det Norske Skogselskap
Bærekraft-prosjektet	Oppfølging av Skog22 Felles med Skogeierforbundet og Statskog

Formidling av kompetanse fra Norsk Skogsertifisering til eiendommene skjer gjennom en årlig fagsamling, intern- revisjonene, utsending av skriftlig materiale, bruk av hjemmeside og direkte kommunikasjon. I 2015 var den årlige fagsamlingen på Losby Bruk i Lørenskog og Rælingen. Feltdelen av denne samlingen var særlig knyttet opp mot hogst mot rovfuglreir og svartelistede arter som Rødhull. 27 personer deltok på fagsamlingen i 2015, hvorav 3 fra Norsk Skogsertifisering og skogbiolog Erlend Rolstad.

Vi har i 2015 ikke gjennomført kurs i skogstandarden, i påvente av ny standard som ikke ble endelig godkjent før i januar 2016. Vi har derimot deltatt i prosjektrettet arbeid sammen med Norges Skogeierforbund og Skogkurs med å utvikle nytt kurshefte. I løpet av de 2 første månedene i 2016 derimot, er 3 kurs gjennomført, med til sammen ca 80 deltakere. Ytterligere 3 kurs er planlagt i løpet av våren 2016.

Eksterne henvendelser/klager

Eksterne henvendelser eller klager er registrert til 7 av eiendommene. De øvrige eiendommer har ikke mottatt noen eksterne henvendelser som kan ha preg av klage. Totalt er det loggført 38 henvendelser, men en stor del av disse har mer preg av forespørsel enn klage.

For de henvendelser som kan tolkes som klager, er det stort spenn i tema, hvorav de de vanligste er:

- Driftsvei/kjørespor.
- Kommentar til hogst.
- Skogsdrift og effekt på tursti/skiløype.

Forhold til HMS og forurensingsrisiko

Vi har i revisjoner i 2015 i tillegg til PEFC skogstandard, spesielt hatt fokus på HMS og forurensings spørsmål. For HMS har vi særlig sett på risiko for skader på 3. person, som er spesielt relevant for bynært skogbruk og skogbruk i populære rekreasjonsområder. Risikoaspektet er da særlig knyttet til rasfare for tømmerlunner og risiko for skade på skuelystne som gjerne vi se skogsmaskiner i arbeid på kort hold. Vi har for dette utvikle forslag til varslingsplakater.

For forurensing har vi hatt fokus på nedgravde oljetanker, merking av mobile drivstofftanker og tiltak for oppfølging av oljelekkasjer i felt. På dette feltet er det i større grad lover og forskrifter som blir styrende, enn skogstandard.

Forhold til nye standarder

Vi har i løpet av det siste året fått ny norsk PEFC skogstandard, internasjonalt godkjent januar 2016, og nye ISO 14001 standard. Dette er endringer som krever oppfølging i form av opplæring og oppdatering eller tilpasning av rutiner. Dette er arbeid som vil ha sterk fokus i 2016 og 2017.

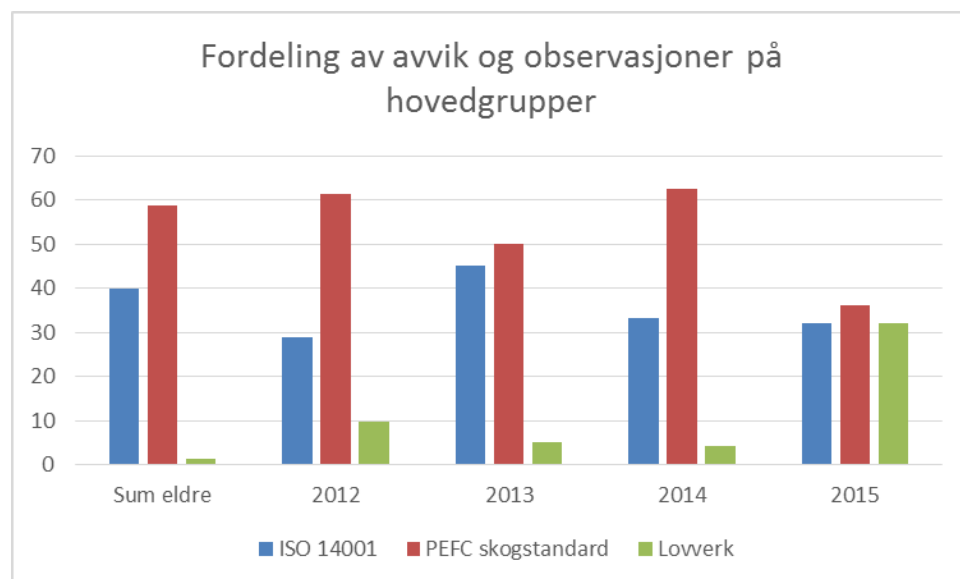
Avvik

Avvik er registrert både for Norsk Skogsertifisering som selskap, gjennom eksterne revisjoner og foretatte internrevisjoner på enkelteiendommer. I tillegg er det registrert interne avvik på de enkelte eiendommer som følge av eiendommens egen internkontroll. Nedenfor er beskrevet de avvik og observasjoner/merknader som er fremkommet gjennom eksterne og interne revisjoner på eiendomsnivå. Interne avvik registrert av den enkelte eiendom inngår ikke, og kommer følgelig i tillegg.

Med observasjoner eller merknader menes skriftlige kommentarer i revisjonsrapportene.

Fordeling av avvik og observasjoner, hovedgrupper fra intern-revisjoner på eiendomsnivå.

Figur 1.

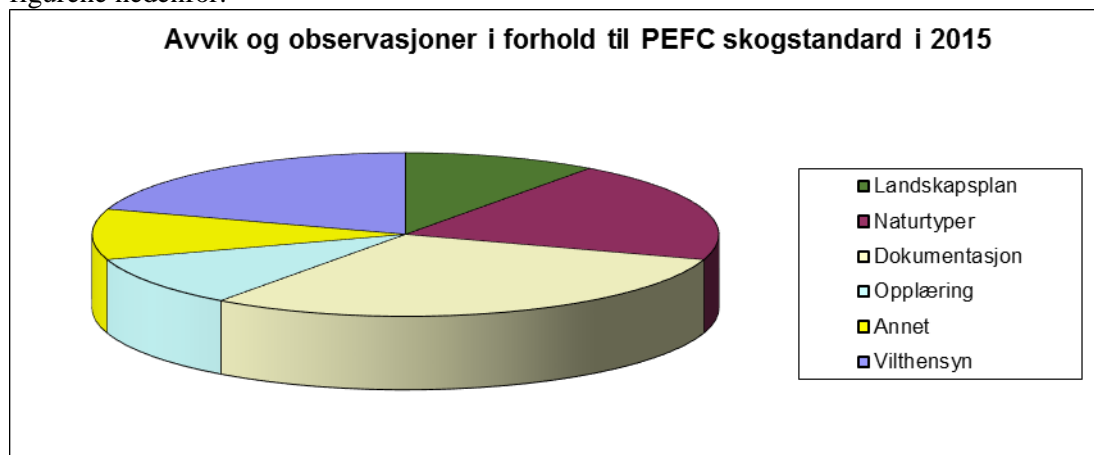
Registrerte avvik og observasjoner som vises her er de som er registrert på de enkelte eiendommer av Norsk Skogsertifisering og Det norske Veritas (DnV) ved henholdsvis gjennomførte internrevisjoner og uavhengige 3. partsrevisjoner (DnV). Antallet registrerte avvik og observasjoner registrert på dette nivået i 2015 var 28. Eiendommens egne registrerte avvik kommer i tillegg, og utgjør i størrelsesorden et tilsvarende antall.

Registreringene i forhold til lovverk gjelder følgende forhold:

- Hogstflate i vernskog noe større enn opprinnelig omsøkt (1 tilfelle)
- Nedgravde oljetanker som ikke er helt avklart (3 tilfeller).

- Inkludering av HMS i eiendomsvis risikovurdering (1 tilfelle).
- Merking av drivstofftanker (1 tilfelle).
- Ansvar for gammel dam (3 tilfeller).

Nærmere spesifisering av registrerte avvik i forhold til PEFC skogstandard fremgår av figurene nedenfor.

Figur 2.

Figuren viser fordeling av registrerte avvik og forbedringsområder i forhold til Norsk PEFC Skogstandard. Dette er fra revisjoner foretatt av Norsk Skogsertifisering (Intern-revisjoner) og Det norske Veritas (3.parts revisjon).

Det er til sammen 10 avvik og observasjoner knyttet til PEFC skogstandard. Registreringene registrert under «annet» er 1 observasjon. Denne gjelder manglende enhetlig merkerutine for eiendommen. De øvrige registreringer gjelder:

Naturtyper (2) – Usikker oversikt over utvalgte naturtyper på eiendommen, usikkerhet om WMS kobling fungerte.

Landskapsplan (1) – Behov for revidering av landskapsplan.

Opplæring (1) – Behov for oppdatert PEFC kurs.

Dokumentasjon (3) – Behov for oppdatering av entreprenørdokumentasjon med hensyn til HMS og/eller opplæring.

Vilthensyn (2) – Behov for tilgang til gradert viltinformasjon og bedre plan-dokumentasjon av vilthensyn.

Vurdering.

Resultatene fra denne sammenstillingen av miljøstatus i forhold til de punkter som er evaluert gir et grunnlag for en foreløpig vurdering av hvordan Norsk Skogsertifisering med tilsluttede eiendommer ligger an i forhold til egne definerte miljømål.

Mål	Vurderingsmål/oppgaver	Oppfølging
Følge opp ny skogstandard med tilrettelagte kurs. Alle eiendommer skal nås med nye kurs innen 2 år etter at revidert standard foreligger.	Kjøre kurs på eiendoms- og gruppe nivå i 2015 og 2016. 40 % av eiendommene skal være dekket innen utgangen av 2015. Ny trykket versjon av standard lages i 2015.	Endelig forslag på ny standard justert for innspill fra høring foreligger. Dette er presentert og gjennomgått i interne fagsamlinger. Vi har avventet endelig godkjent versjon av standarden før vi følger opp mer konkret med kurs. Standarden ble godkjent i slutten av januar 2016. Pr. 1. mars 2016 er målsettingen om å dekke 40 % av eiendommene med kurs oppnådd.
Utvikle miljøhåndboken til digital versjon.	Lage en strukturert digital versjon av samlet original miljøhåndbok, med kapittelinnledning og linker til de enkelte dokumenter fra innholdsfortegnelse.	Den digitale versjonen er i stor grad strukturert opp. En enkel versjon som digital utgave er nå utviklet. Denne vil bli gjort tilgjengelig i et lukket nett for tilknyttede eiendommer.
Følge opp arbeidet med å etablere en skogportal for ekstern informasjon fram til endelig resultat.	Delta aktivt med fullføring av prosjektet for forbedring av Kilden, fram til endelig produkt.	Ny versjon av Kilden er nå utviklet. Vi har i denne sammenheng deltatt i flere prosjekt- og arbeidsgruppe-møter. Vi har også bidratt inn med datagrunnlag fra MIS-korrigeringer.

<p>Styrke kunnskapen og følge opp HMS-ansvaret på eiendomsnivå, gjennom vektlegging i fagsamlinger og interne revisjoner.</p>	<p>Lage informasjonsopplegg for tydeliggjøring av HMS-ansvaret på eiendomsnivå, for bruk blant annet i interne fagsamlinger.</p> <p>Følge opp HMS-aspektet på internrevisjoner.</p>	<p>Fulgt opp på internrevisjoner og fagsamlinger i 2014 og 2015, med hensyn til enkeltaspekter. Dette er også fulgt opp i kursopplegg for ny PEFC skogstandard.</p>
---	---	---

Oslo, mars 2016.

Norsk Skogsertifisering